

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

DR. FRANCISZY LAJOS

felelős szerkesztő távollétében
a szerkesztésért felelős:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér

Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A magyar föld.

Közönséges az a panasz, hogy Magyarországon a földbirtokmegoszlás egészségtelen, mert aránylag kevés föld van a nép kezében, de tulsok a nagy birtok.

Egyes vidékekre nézve helyt áll ez az állítás, ám az egész országot tekintve nem olyan rossz a helyzet, mint a hogyan azt kiszíneznék szokták.

Mert igaz ugyan, hogy az 1895-iki statisztikai felvétel szerint a 100 holdon aluli birtokokra mindössze 19 millió katasztrális hold esik, 100 holdon felüli birtokokra pedig 17 millió katasztrális hold, eszerint a kisgazdák az összes területnek alig több mint felét bírják. Ezután a szám után nagyon rossz benyomást nyerünk a birtokmegosztásról.

Tekintetbe kell vennünk azonban, hogy ugyszólván az összes erdőség és a nemtermő területek nagy része a nagybirtokokhoz számít. Ha ezeket a mezőgazdaságilag használhatatlan területeket levonjuk, azt látjuk, hogy a 100 holdon aluli kisgazdák kezén van 18 millió k.-hold a 100 holdon felüli gazdák kezén van 11 millió k.-hold mezőgazdaságilag használható terület. Ez a két szám már valamivel jobb képet ad a helyzetről.

Azonban mezőgazdasági szempontból

legértékesebb terület a szántóföld. Az összes területből 1895-ben 20 millió hold volt a szántó és ez így oszlott meg:

A 100 holdon aluli birtokokokra esett 13 millió hold.

A 100 holdon felüli birtokokokra esett 7 millió hold.

Az utolsó 15 év alatt legalább másfélmillió hold jutott a kisgazdák kezébe és így ma a szántóföldnek legalább háromnegyede kisgazdáké és csak egy negyede jut a 100 holdon felüli birtokoknak. Országos átlagban tehát a szántóföld megoszlása nem hogy rossz volna, de a kisüzemeknek kedvez.

A birtokmegoszlás aránya azonban megyéről megyére változik. Így például az összes mezőgazdasági területből esik a nagybirtokra Árvában 1%, Máramarosban 4%, Nagyküküllőben 1%, Szebenben semmi, Csikban 1%, Udvarhelyben 2%, Fejérben 53%, Somogyban 44%, Szabolcsban 39% és így tovább. Egyik vidéken az a baj, hogy tulon-tul sok a törpebirtok és a szétforgácsolt területeken nem fejlődhetik ki erős gazdatársadalom és hátramarad a mezőgazdasági termelés. Más helyen a nagy kötött birtokok utját állják a nép terjeszkedéseinek.

Általában nagy baj az, hogy a független középbirtokosság tönkrement s ve-

zető szerepe sok helyt még máig is betöltetlen.

Végül birtokvásárlások révén megdöbbentő mértékben foglaltak tért nálunk idegen állampolgárok is, közel harmadfél millió hold föld jutott már kezükre, pedig a magyar földet meg kellene őrizni a magunk vére számára, a mi nemzedékünk terjeszkedésének alapjául.

Ezt a sokféle bajt természetesen nem lehet kigyógyítani egy és ugyanazon orvossággal. Az az intézkedés, mely egyik helyen nagyon jól beválik, a másik helyen csak rontana a helyzetet.

Itt talán becsületesen keresztülvitt birtokfeldarabolással segíthetünk a bajon, máshelyen a gazdasági vagy nemzeti szempontból a telepítés indokolt; vannak ismét esetek, mikor bűn volna szétarabolni a középbirtokot, inkább ujak alakítására kell törekednünk. Az az intézkedés, mely egyik helyen orvosság, másikon méreggé válhat.

Abban tehát könnyű megegyeznünk, hogy szükségesnek tartjuk a bajok orvoslását, szükségesnek tartjuk egy birtokpolitikai törvényt, mely nemzeti, társadalmi és gazdasági szempontból kívánatos irányba terelje a fejlődést. De hogy milyen legyen ez a birtokpolitika, arra nézve már többféle az egymással szemben álló követelés, ami az elmondottak után igen természetes.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A wieni vadászkiállítás.

Irta: Adieu.

II.

Wien, 1910. aug. 9.

Multkori leírásunkban említettük, hogy a wieni vadászkiállításnak egyik olyan ékessége a magyar pavillon, mely a közönségre állandóan nagy vonzóerőt gyakorol.

A magyar pavillon mellett a kiállításnak másik nagy érdekessége Ó Felségének mürzstegi vadászkastélya. Erre azonban az osztrákok csak annyiban lehetnek büszkéek, a mennyiben az ő államterületeknek egyik nevezetességét képezi. Egyebként azonban, amit ez a vadászkastély felmutathat berendezés és vadászati zsákmány tekintetében, az az uralkodónak a bőkezűségét, izlését és csodálatos vadászszerecsényét dicséri. Az ő költségén is épült ez a gyönyörű pavillon, mely a legapróbb részletekig szakasztott mása, pompásan sikerült utánzata a Mürzstegben díszeskedő híres császári vadászlaknak.

Aki látni akarja, hogy hogyan lakik a császár az ő vadászlakában, hogyan van ez a lakás berendezve, minő szobák, termek állanak az ural-

kodó rendelkezésére, milyen a vendégek számára fentartott lakosztály, az mindezekről tiszta képet nyer. ha a kiállításnak ezt a pavillonját megtekinti. És vajjon van-e, aki ezek iránt nem érdeklődne? Weni ember bizonyára nem találkozik ilyen. Nem csak az öreg császárnak egy olyan híres birtoka, mint a minő a mürzstegi kastély, hanem általában minden lépése érdekli a wieni embert.

Volt idő, a mikor Ferenc József népszerűtlen ember volt az ő császári székvárosában. Ez akkor volt, midőn a császár a wieni nép bálványának, Luegernek polgármesterré való megválasztását jóvá nem hagyta. Körülbelül két esztendeig tartott az e miatt támadt keserűség a császár és a wieni nép között. A nép ellenszenvé az uralkodó iránt odáig nőtt, hogy előkelő weni polgárok az ősz uralkodót, akiért pedig uralkodásának első percétől kezdve rajongtak, tüntetőleg nem köszöntötték.

A wieni népnek ez az ellenséges hangulata azonban mintegy szempillantás alatt eltűnt, a mikor végre Lueger beülhetett a polgármesteri székbe. Sőt később, midőn az azelőtt demagógnak tartott s az udvari körök részéről sokféleképen mellőzött Lueger magasan kezdett állani a császár és az udvar kegyeiben, a wieni polgárságnak a

szíve újra összeforrott öreg uralkodójának szívével. A haladó évek, az agykort körülövező tisztelet, mely már a közönséges halandónak is ki szokott jutni életbérül, a polgárságnak ezt a ragaszkodó szeretetét olyan fokra emelte fel, melyet méltón meg lehet csodálni.

Az öreg császár, a jubiláris uralkodó most már a wieni nép kegyeinek dédelgetett tárgya. Keresve-keresik az alkalmat, hogy tüntessenek mellette s lojális hűségökről minél fényesebb bizonyosságot tehesse. Erre a tüntető tisztelet- és hódolatra vezethető vissza részben az a lelkesedés is, melylyel a vadászkiállítás mürzstegi kastélyát látogatják. Emberek, a kik már ötször-hatszor látták a kastélyt, megtekintik azt még hetedszer is, megnézik, valahányszor csak kimennek a práterbe, és már nem többé kíváncsiságból, hanem csak azért, mert az az ő császárukkal a megemlékezés szálai révén újabb lelki összeköttetésbe hozza őket.

Maga a vadászkastély valóságos remeke az egyszerűséggel párosult előkelőségnek. A fény- és pompának nyoma sincs benne, de azért minden bútordarabról le lehet olvasni, hogy a tulajdonosa fejedelmi személyiség, a kinek módjában van a drágaságok, a brokát szövetek helyébe az ipar mesterműveit tenni s így emelni fel az értékek

Az agrárprogram szerint a birtokpolitikai törvénynek olyannak kell lennie, mint a jó gyógyszernek, melyben minden betegségnek meg van az orvossága, de minden betegnek csak a megfelelő orvosságot adja ki.

Könnyíteni kell a törvénynek a parcellázást ott, ahol az közérdekű, de viszont védje meg a népet a parcellázási uzsora ellen, mellyel már annyi száz és ezer embert tettek tönkre.

Senki se kívánja új hitbizományok létesítését, sőt kívánatos, hogy fokozatosan a létezők is felszabaduljanak. De viszont kívánatos, hogy az egészséges kisbirtok ne aprofódjék fel, hogy az apáról fiúra szállhasson megosztatlanul. Evégből az örökösödésről szóló törvényünk módosításra szorul.

Védekezniünk kell a földbirtok túlságos szétforgácsolódása ellen, nehogy a magyar föld olyan apró területekre tagozódjék, melyeken képtelen egy család megélni, csak tengeti életét és tehetetlenségével akaratlanul is apasztja a nemzeti jövedelmet.

Kivánjuk a járadékkel megvalósítását. Ez a járadékrendszer azt jelenti, hogy erre illetékes pénzintézet megváltja a tulterhelt gazda birtokát, aki bizonyos járadék fizetése ellenében továbbra is azon a birtokon gazdálkodhatik, adósságainak kifizetése után visszamaradó pénzével felszereli a birtokot s jogában áll azt visszavásárolni, a vételár tetszés szerinti időben való törlesztésével. Ez az egyedüli gyakorlati módja annak, hogy az eladósodott birtokos mint bérlő újult erővel munkához láthasson és visszahódithassa apái földjét.

Helyesen kívánja az agrárprogram különösen a földbérlőtársulatok támogatását. Csak a községek kezén mintegy 14 millió hold kötött birtok van. Teljes erővel segítenünk kell a törekvő földműveseket és némi vagyont szerzett munkásokat,

hogy ezen az óriási területen mint bérlők helyet foglalhassanak s egymással szövetkezve, jóakaratu irányítás és támogatás segítségével önállósághoz és vagyoni jóléthez juthassanak. Bizonyos, hogy a nagybirtok üzemi kihasználásának is legbiztosabb és legjövődelmesebb módja az apró bérlet, amellyel, hogy a föld népet megköti s visszatartja a kivándorlástól. Ennek a rendszernek fejlesztése jobbaink figyelmére és lelkesedésére méltó feladat.

Szükséges végül, hogy idegen birtokvásárlók ajánlatával szemben a magyar államnak adjunk elsőbbséget, mert végre is a mi apáink szereztek ezt a földet és a mi fiainknak van ahhoz a legtermészetesebb joguk.

Ezeket az elveket kell felépíteni a gazdaprogram által sürgetett földbirtokpolitikai törvényt. A törvény céltudatos és igazságos alkalmazása érdekében pedig együtt kell dolgoznia a kormánynak a gazdatársadalommal.

Tanulhatunk tőlük!

Irta: Szalánczy Andor.

Nyugodt lelkiismerettel elmondhatja minden igaz magyar ember, hogy a nemzeti munkapárt a mely nevét a szabadelvű párttól körülmetszés által nyerte, minden, csak nem nemzeti munkapárt. Minden egyébtől eltekintve ez a párt olyan különböző elemekből van összekalapálva, amit a politikában is erkölcsi alapon álló ember nem tud megérteni. Pedig egyszerű dolog. A hatalom birtoklása. A hatalomért, oh a hatalom sugaraiért, mit meg nem tesz az az ember, aki vizet prédikál és bort iszik. Teszem azt Rudnay prépost ur, a jó katolikus, milyen nagyszerűen összefér a szabadkőműves, keresztényellenes Székely ural és az ő kis Herbertjével. Richter úr, a ki katolikus pap, rengeteg elv és párhúsgében van a minden áron iskolát államosítani és egyházi vagyont elrabolni akaró Sándor Pállal. Lukács László, az általános és egyenlő, titkos választói jognak „rendíthetetlen” hive, akkora szerelembe esett Tisza István ural, az általános választói jognak a „klerikalizmus diadalától” félt ellenségétől, hogy nincs az a polgári házasság, amelyet nehezebben

lehetne szétválasztani, mint ezt az ijesztően egyseges szerelmet.

Szóval a munkapártban találkoztak mindazok, a kiknél nem az elv, hanem a „kormányzó többség” a fő. Vannak ott állítólagos keresztény politikusok és bevallott liberálisok és szabadkőművesek. Azután be nem vallott agráriusok és szint vallott merkantelisták. Vannak olyanok is, a kik az általános, egyenlő és titkos választói jogra esküsznek és vannak olyanok, a kik felnek ettől, mint az ördög a tömjéntől.

De menjünk tovább. Egyik részük Khuen gróftól várja a fazékban megfőtt húst, a másik rész meg Tisza István főztjéből szeretne jóllakni. És a különben „igen tisztelt” kormánypárt mégis egységes. Hogy meddig, az mindegy. Szavaz és jó darabig szavazni fog, mint a parancsolat. És fizetni fog az ország pénzéből, mint a köles.

Mi pedig, a kik a keresztény politika hiveinek valljuk magunkat, szegyeljük magunkat. Oda át egy mosolygó miniszter elnöki arc, a husos fazék közelébe, a többség dönt elve össze tud tartani egy homlokegyenest ellenkező tagokból álló többséget, egy óriási nagy többséget és minket, a keresztény politika hiveit, a keresztény Magyarországnak, a keresztény magyar népek vezetőit és harcosait szétválaszt olyan kicsi dolog, a melyre bátran rámondhatjuk, hogy azért nem tetszik, mert *ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes*.

A keresztény szociális pártól és a néppárttól van szó. Tízmillió katolikusból „annyi szent akarat” árán talpra állítottunk a keresztény szociális és népszövetségi mozgalommal háromszáz ezret. És akkor — nem a háromszáz ezret emeltük fel hatszáz ezerre, hanem úgy tettünk, mint a börtén játszós zsidó: Vagy nyerek mindent, és úr leszek, akkor löjje fejbe magát a Dolfi. Vagy a Dolfi nyer és akkor én — szököm Amerikába.

Hát mi, a kik a keresztény Magyarorszáért, a keresztény magyar dolgozó nép jobb jövőjéért, szabadságáért küzdünk, nem találjuk meg azt, a mit ellenfeleink megtaláltak? Tisza István, a régi, a nagy pártvezér tudott agitátor lenni az új liberális párt feltámasztásánál és mi, a keresztény politika hivei nem találjuk meg édesanyánkat?

Ez ugyan szegyenletes valami volna.

Oda át a hatalomban való osztozás össze tud tartani, egybe tud forrasztani egy hatalmas tábor, és nálunk, a kiknek összetartásától egy hitünk, hazánk és keresztény népünk jövőndő sorsa függ, mi ne tudnánk egy táborban lenni?

Ha ez így volna, nem volnánk sem néppártiak, sem keresztény szocialisták.

A néppárt képviselői a parlamentben most

magas fokára mindent, a mit a kastély magában foglal, a nagy álló szekrényektől kezdve az utolsó székig.

A finom angolbőrös bútorok hatterében minden szobában művészi faragású faburkolat, ugyanilyen asztalok, szekrények és dísz tárgyak tűnnek elő s gyönyörködtető látványt nyújtanak a szemnek. Az egymásból nyíló szobák egymáshoz hasonlóknak látszanak, mint egy nagy angol parkban a mezősíkok, az arányosan elhelyezett és beosztott facsoportok, de azért nincs két egyenlő bútor darab az egész kastélyban. A színeknek és a faragás stílusának finom árnyalatai minden szobában újat, eredetit hoztak létre.

Nagyon megkönnyíti a kastély áttekintését és egyúttal az érdeklődést is fokozza az a körülmény, hogy minden szoba felett jelzőtábla van, mely az illető szoba, vagy lakosztály rendeltetését közli a látogatóval. Azon szobák felett, melyekhez történelmi emlékek fűződnek, ezek is ott zerepelnek a jelzőtáblán az évszámmal együtt. Így fel van tüntetve az a szoba, melyben II. Miklós orosz cár lakott 1903-ban a híres műrztégi entrevue alkalmával. A császár állandó vendégeinek, a bajor kir. hercegeknek a lakószobái is mind jelezve vannak. Ilykép a vadaskastélyban katalógus és kalauz nélkül járhat-kelhet a közön-

ség, melynek csak a szemét kell kinyitnia, hogy mindent meglásson és megértson.

Ez a figyelem a közönség kényelme iránt, az uralkodó egyenes rendelkezésére valósult meg, ami persze csak növeli a közönség entuziaszmását. A császár hálószobájában látható az a híres vaságy is, melyet mindenhova elvisznek, a hol az uralkodó akárcsak egy éjszakára megszáll. Az ágy a lehető legegyszerűbb, elő- és hátsórésze — az ágytámlák — egyenlően magas s minden ciferáság nélkül kerekdeden lesimul. Mellette van egy hasonlóan egyszerű hálószekrény, az elmaradhatatlan feszülettel.

A kiállítás rendezősége nem dolgozott reklámmal. Terve volt értékeset bemutatni s úgy gondolkodott, hogy a jó bornak nem kell cégér.

A rendkívüli nagy kiadásokra való tekintettel azonban, a kiállítás területén egyes helyeket bérbe kellett adni vállalkozóknak, akik ott különféle látni valót összehordtak. Egy ilyen exotikus viágosoda, a *néger vadászfalu*.

Jó nagy területen cigánysátrakhoz hasonló bódékat látunk. Tingeli-tangeli zene, fűlsüketítő lármá, lőtás-futás, ének, tánc gyöttrik meg érzelmeinket, mikor a néger faluba belépünk. Állítólag egy abessíniai vadásztörzsnek a telepét ábrázolja

a falu, élethű utánzatban. Ott láthatjuk a törzs vadászfegyvereit, életmódját a sátrakban és a sátrakon kívül, iskoláját, templomát, műhelyeit. Ezekben dolgoznak lakatosok, takácsok, kovácsok, az iskolában kormos gyerekek ülnek s a tanító utául valamit szájköznak, van itt utcai kereskedés, van népmulatság, népszínház, birkózás, egy szóval teljes abessíniai élet.

Tagadhatatlan, hogy mindez igen ügyesen van megjelenítve s már csak azért a leleményességért is, melylyel a falut inscenizálták, érdemes a megtekintésre, habár valójában az abessíniai vadászfalu egy nagy — humbug.

Az a sok fekete ember, férfiak, asszonyok, gyerekek talán soha sem látták Abessíniát. Civilizált emberekre valló mozdulataik, az a palástolatlan mesterkélttség, melylyel a néger járást, táncot, szokásokat utánózzák, arra valának, hogy azok a Brit-Afrikának *városából* előkerített emberek, a kiket a vállalkozók betanítottak a szerepükre, melybe azonban képtelenek magukat beleélni, mert ők nem színészek, hanem a brit-afrikai városoknak azon néposztályához tartoznak, amely már bizonyos fokú civilizációra tett szert s gyümölcsössel és iparcikkkel kereskedik.

Ugyancsak a reklámnak a terméke a kiállítás területén az úgynevezett *Luna-park*. Ez egy

olyan becsületes álláspontot képviseltek, a keresztény szociális párt programját oly tökéletesen hirdették, hogy annál különb keresztény szociális lista senki sem lehet.

Egyesülni kell! A két párt szívből-lelélekben egyet akar, egyért harcol. A keresztény szociális mozgalom alapvető munkásai is ott ülnek padjain, és mégis külön, céltalan és káros uton járunk? Ezt a szíveséget nem tehetjük meg elleneinknek.

Nem is tesszük meg, hanem tanulunk tőlük!

Hogyan választanak Nyitramegyében?

XV.

A privigyei választás.

Délelőtti vonattal bejötték az Abaffy Adolf által berendelt számbokrét kerületbeli jegyzők segédekkel és egy csapat zsidó (már t. i. azok, akiknek Abaffy parancsol). Ezeket Csemez ellátta karszalaggal és azon hatalommal, mellyel Sulgan, Kellermann-féle rendezők dicsekedtek.

Nappal kevés rendkívüli dolog történt a szavazó-helyiségekben. A községek lassan szavaztak, mert Csemez az éj leple alatt akarta gaztettet végrehajtani. A nappal nem alkalmas a lopásra.

A néppárt már Privigye leszavazása után tudta, hogy Csemez reggelig akarja nyujtani a szavazást.

— Kitartunk, ha két napig is itt tartanak, mondták a néppártiak és vigadtak zene és ének mellett.

Az elutasított néppárti szavazatok száma is elég kevés volt nappal. Mi az 3—5 szavazat egy-egy községből?

— Ezt megbírja a többségünk. Ha így megy, elvetnek 150—180 szavazatot, végre is Bresztjenszky kerül ki győztesnek, mondtuk.

Azonban jött egy pár mungó ismerősünk és azok lelohasztották jó kedvünket.

— Akármilyen nagy többségtek lesz, megbuktok, mondá egy barátom, aki szintén a rendezők csapatához volt beosztva. Most jövök a második szavazó bizottságtól, ott járt Csemez és kiadta a parancsot: Elvetni minél több néppárti szavazatot.

Egy páran most már előre tudtuk a választás végét, a tömeg azonban mit sem gyanított. Várt türelmesen. Bizony türelmem kellett hozzá. Az egyes községek választói 3—5 óra hosszat vártak a szavazásra. Ott csoportosultak a felső kordon mellett. Több község készenlében papjaikkal élén, Igen, ott izzadtak a papok a perzselő napon egész estig, örködven hivatkozva a batoritván öket. Soha nem láttam ennyi önfeláldozást és lelkesedést. Ott volt a 80 éves Wohland József németprónai esperes, pedig csak másnap reggel szavazhatott le. Akkor került a sor Németprónára. Ott voltak Czeizel tuzsinai esperes, Reicsics gajdeli, Klein cachi, Murgas lazani, Lukács berzesenyi, Grigel szebedrazi, Pszotka chrenóczi,

jó nagy park, különféle angol-amerikai látványosságokkal. A práterben lakó wieni polgárok, akiknek szintén különféle látványosságai és mulatóhelyeik vannak a császárkertben, azon a ponton állanak, hogy a pokol fenekére kívánják az egész vadászkiállítást — a Luna-park miatt.

Mert a mióta egy élelmes angol-amerikai társaság a Luna-parkot berendezte, azóta pang az élet a Venedig in Wien-ben, a Wurstel-Práterben, pang mindenütt, a hol azelőtt a mutatóvanyok mesterei, bohócái és bűvészei ezer és ezer embernek nyújtottak szórakozást. Hegyibe ennek a csapatnak az említett angol-amerikai társaság azon mesterkedik, hogy a Luna-parkot a kiállítás után is, legalább öt évig nyitva tarthassa. Ha ez sikerül neki, akkor biztosan kiút a práter törzskomédiásai között a forradalom.

A Luna-park tulajdonosainak fortélyja, hamisítatlan amerikai szokás szerint a *különlegesség*. Minden szórakozás, melyet a park akár gyerekeknek, akár a népnek, akár a felöltött műveltségnek nyújt, különleges. Európában nem látott körhinták, siklók, körvasutak, állatkerti és bohóc mutatóvanyok, a hangverseny, varieté programjai, mind elűtők, mind feltűnők és unikumok.

Unikum számba megy a Luna-park mozija is, mely az egyetlen látványosság a Luna-parkban,

Moser privigyei plébánosok. Jávorka, Fegyveres, Czeizel segédlelkészek. Följegyzem neveiket, hogy példát vegyenek tőlük azok a papok, akik a néppárt érdekében mitsem tesznek, sőt ellene dolgoznak.

Igy telt el a nappal remény és várakozás közt. Ez alatt több mungópárti bérenc befurakodott a táborunkba, hogy zavart csinálhasson. Ezt akarta Csemez. Milyen gyönyörű látvány lett volna, ha az inzultált mungó miatt a katonaság sortüzet adott volna a néppárti táborba, hadd esett volna el egy pár ártatlan ember. Hisz az csak néppárti. Azért nem kár, amúgy is sokan vannak.

A huszár őrzarat is minduntalan cirkált a néppárti táborban, keresvén alkalmat a beavatkozásra. Azonban az emberek türelmesek voltak.

— Helyet a huszároknak! — hangzott a vezényszó valamelyik pap részéről. A tábor ketté vált és az őrzarat bosszusan átvonult, hogy tíz perc múlva újra alkalmatlankodjék.

Megható jelenet volt, mikor Úrangyalát harangoztak. Az egész néppárti tábor halkán imádkozott. Az áhitatos csendet a huszár lovak patkóinak dobogása zavarta csak. Ekkor szólították Handlovát szavazni, pedig a 207 néppárti handlovai szavazó 4 óra óta állt sorban és várta a fölhívást. Szegény handlovaiak, ezek sem felejtik el Csemezt!

Este a még le nem szavazott néppárti választók a városi vendéglő udvarára vonultak. A leszavazottak vagy haza mentek, vagy a Hosszú utcában levő másik városi vendéglőben várták be a választás végét. A táborban elűt a zene, hogy ok ne adassék a karhatalom beavatkozására. Ki tudja, mit tervez Csemez?

A mungókat senki sem zavarta Schüttanz és Freiberg-féle vendéglőkben. Ettek, ittak zavartalan bekességben. Ha valamelyik elvágódott az ital hatásától, mellette termett egy-egy karszalagos rendező, megtisztította és szalmára fektette, hadd jőzanodjék ki reggelig, a mikor üdvözölni fogja az előre megállapított szótöbbséggel győző Rudnay Alajost.

A kordonokat megerősítette Csemez és ráparancsolta a rendezőkre, hogy most már inzultálhatják a néppárti választókat. A karszalagos brigantik nyomban ellepték az utcát, melyen át a néppártiak vonulni fognak; ellepték a szavazóhelyiségeket és azok környékét. Ugyanakkor előbujtak karszalagos zsidó rúfkek is, a kik arra lettek fölbérelve, hogy egy sarokház ablakaiból vízzel locsolják a néppártiakat. A Galicziából bevándorolt rúfkek ezt a hitvány megbízást a legszemtelenebb módon teljesítették, számítván azért az ő kedves Rudnayok kecsókájára.

Térjünk azonban vissza a szavazásra fölhitt handlovaikhoz. Ott állanak ötös sorokban, komolyan és hallgatagon. Ámon Vilmos gyógyszerész a főkomandánsuk, Fegyveres Vilmos és Czeizel János segédlelkészek a szárnysegédei. Beszélgetek Fegyveressel s ő panaszkodik, hogy Istvánnak van beírva a választók névjegyzékében, tanácsot kér, mitévő legyen.

— Szavazzon István név alatt, mondom neki.

mely a komoly közönségnek igazán nemes élvezetet nyujthat. Egy-egy tengeri csatát mutat be, pl. a lissait 1864-ből. A technika itt valóban csodákat művel, midőn megdöbbenő élethűséggel szemünk elé tárja a tengeri ütközet jeleneit, az összeütköző és elsüllyedő hajókat, az égi háborút, a vértől piros emberi és hajóroncsokkal iszonyúan tarkított tenger viharzó színe felett.

Az amerikai élelmesség bevonult tehát a wieni práterbe is, reklámot csinált a kiállításnak, erős konkurrenciát a práter ősrégi mulatóhelyeinek.

Sziporkák.

Kivágta magát.

Pinkász: Hallja maga, van maga egy festőművész? Maga egy közönséges mázoló. Csak két eső volt eddig, s az arcképmet egészen lemosta erről a tábláról. (A cégtáblára mutat.)

A festő: Hja, Pinkász úr, én nem tehetek arról, hogy maga zsidó, az eső meg égi szentelt víz.

A rész.

Biró a tanúhoz: Önnek is volt része a verekedésben?

Tanu: Igen is, kétszer jól pofon vágta. Ez volt az én részem.

— Nem merek, mert rám fogják, hogy hazudom.

— Akkor szavazzék István Vilmos név alatt, így csak elfogadják a szavazatát.

Úgy szavazott a jó fiú, csak hogy vesztere. Majd találkozzunk vele az urnánál.

— Gyógyszerész uram, megélezzük a derék handlovaikat, ha majd vonulnak szavazni, — mondom Ámonnak.

— Istenre kérem ne tegyék, nehogy alkalmat adjanak Csemeznek a beavatkozásra. Mi zászló nélkül, a legnagyobb csendben fogunk menni, hogy imponáljunk az ellenfélnek, mondá Ámon.

Hagytuk a handlovaikat, hadd ijessék meg a mungókat.

— Ezek lenyomják Rudnay többségét, aztán már csak ami embereink vannak hátra, modottuk.

A handlovaik tömött sora nagy pánikot idézett elő a mungók közt. Eszeveszetten futkostak és inzultálni kezdték a békés néppárti szavazókat. Csemez már várt rájuk.

— Ezek mind választók? kérdé bosszusan.

— Igen, volt a válasz.

— Választók ezek mind, kérdezte Csemez Uskert János elcsapott jegyzőt, jelenleg handlovai jegyzőségét.

— Vannak köztük nem választók is, válaszolta Uskert.

— Ki velők! Rajta csendőrök! Vezessék az Uskert által kijelölt embereket a Hosszú-utca végén levő szekereikhez és kísérik ki őket a határig, hangzott Csemez parancsa, melyet a csendőrök a legembertelenebb módon foganatosítottak. 30 handlovai néppárti szavazót minden ok nélkül feltűzött szuronyokkal toloncoltak el Privigyéről. Nem gáztett ez? Nem kellene-e Csemezt és alávaló bandáját már ezért is lecsukni? Ez aztán a szabadság! De még nincs vége a handlovaiak Golgotájának. Ott állnak a második szavazó helyiség előtt körülfogva csendőröktől, katonáktól és a karszalagos brigantiktól. (Ez utóbbiak közül sokan elhozták feleségeiket a Freiberg szálló ivójába, hol vigadtak a vigadozókkal. Rudnay Alajos únta magát, társaság kellett neki.) A brigantik rugdosták, lökdösték és gúnyolták a szegény handlovaikat, szerettek volna verekedést provokálni.

— Botokkal és revolverekkel vannak fölfegyverezve, kiabál egynéhány zsidó ripók.

— Szuronyt szegezz csendőrök! — vezényel egy karszalagos gazember.

A csendőrök engedelmessékednek. Borzalmas pillanat Ámon és Fegyveres csitítják a háborgó handlovaikat.

— El kell szedni tőlük a botokat és a revolvereket, kiabál Csemez. Somogyi főbíró úr teljesítse kötelességét!

Somogyi motoz, de nem talál se revolvert, se botot, csak egy sánta választópolgár támaszkodik botjára. Ezt egynéhányszor megböki a csendőrök és elvezetik.

Rudnay Alajos ablakból nézi a kínzásokat és nem szólal meg benne a lelkiismeret. Hja, ha megszólalna nem kapna mandátumot, pedig neki az kell, teljék bár mibe.

Csemez fölfüggeszti a szavazást és tanácskozásra hívja össze cimboráit. A tanácskozás eredménye: szigorított rendszabályok és egy Nyitrára küldött titkos írású sürgöny, melynek tartalma:

„A néppárt többségben, mi a teendő.”

„Leverni a néppártot”, volt a nyitrai urak válasza.

Ujdonságok.

Nyitra vármegye diszközgyűlése.

A királyi ünnephez méltó fénytel adott kifejezést Nyitra vármegye közönsége örömteljes hódolatának *Ő Felsége I. Ferencz József születésnapjának 80-ik évfordulóján* megtartott diszközgyűlésen. A gyűlést megelőzőleg a székesegyházban ünnepélyes isteni tisztelet volt, melynél gróf *Batthyány Vilmos dr. püspök* pontifikált a központi papság segédletével. A vármegye, katonaság s a város oly nagy számmal volt képviselve, milyent nagy ritkán láthatni. A közgyűlés 11 órakor kezdődött. A diszterem már jól megtelt, midőn gr. *Batthyány Vilmos dr. püspök* s néhány perccel később a főispán beléptek. *Craus István* a diszközgyűlést megnyitva, néhány általános vonással emelte ki az ünnep jelentőségét s a

díszközgyűlés célját. *Kostyál* Miklós ismert válsztékos nyelvezettel vázolta Ő Felsége egész korszakot betöltő uralkodásának főbb eseményeit, melyek a legodaadobb szeretet kötelékével fűzték a nemzetet királyához. A király éljenzésével befejezett beszéd után *Langhammer* Vince olvasta föl az évforduló megünneplését előkészítő bizottság jelentését s az ennek alapján előterjesztett javaslatot. Ennek értelmében a díszközgyűlés egyhangulag megszavazta, hogy 1. Az uralkodóhoz hódoló feliratot terjeszt a vármegye. 2. A vármegye székhelyén 100 ezer korona költséggel Ő Felségének szobrot emel. 3. Nyitrán Ferenc József menház címmel a gyógyíthatatlan betegek részére intézetet alapít. 4. A hadapród-iskolában 40 ezer korona költséggel négy új alapítványi helyet létesít. 5. A tanítók otthona létesítésére 5000 koronát adományoz. 6. Mindazon vármegyei tisztviselő- és alkalmazottaknak, kik 1910. aug. 18-án szolgálatban vannak ezen év háromszorosan számítatik be. Ez utolsó pontnál Szulyovszky G. azon indítvánnyal lépett fel, hogy ugyan ily kedvezményben részesüljenek a körjegyzők is. Erre névze a közgyűlés a főispán javaslatára azt fogadta el, hogy az előbbi határozatnál megemlítették, hogy a közgyűlés ezen indítványt rokonszenvesen fogadta s ezáltal, mikor konkrét alakban javaslatba lesz hozva, annak keresztülvitelét előmozdítsa. A díszközgyűlés a főispán rövid zárvásával véget ért.

Aug. 18. és a város. Nyitra város a király születésének évfordulóján *Markovics* Sándor v. tanácsos elnöklésével díszgyűlést tartott, melyen Gyürky v. főjegyző volt az ünnep szónoka. A gyűlés a nap emlékére határozatként kiadta, hogy 1) Ő Felségehez hódoló feliratot küld, 2) a Városház-teret Ferenc József-terének nevezi el, 3) a tisztviselők nyugdíjában a 1910. évet háromszorosan számítja be s 4) valamely kulturális célra ingyen telket fog adni.

Személyi hír. Fülöpp László ny. esperes plebanos egészségének helyreállítása végett négy hétre Marienbádba utazott.

Kinevezés. Dr. Sztudinka Béla helyi ügyvédet az igazságügyminiszter a nyitramegyei kerület ügyészi megbízottjává nevezte ki.

A máriahegyi bucsu. Nyolc-tízezer zarándokot hozott Nyitrára a kettős Mária-ünnep. Elárasztották a város minden utcáját, de főképpen a máriahegyi templomot és környékét. Ez a nap évtizedek óta Nyitrán nemcsak az ajtatoskodóké, hanem a zsidó kereskedelemé. Másutt a kegyhelyeken csak szt. képet, rózsafüzért s más kegyes emléktárgyat lehet venni. Ezt is csak keresztény iparosoktól. Ezenkívül legföljebb ételt és italt kaphat az idegen. Ezt hozza magával a helynek méltósága, az ünnep megszentelése s a vasárnapi munkaszünet. Nyitrán a városi hatóság jóvoltából Nagyboldogasszony napján az egész Pártca Máriahegyre költözik s oly zibvásárt csap a szent helyen, a melyen minden jóérzésű ember megbotránkozik. Fűtyülőt, ostort, pánlikát s minden elképzelhető árusítanak csak 6 krajcár, csak 4 krajcár, éktelen ordítozásával zaklatva az átmenőket. A különben is szűk utat mindkét oldalról sátrakkal foglalják le s a közönség alig férhet hozzá a templomhoz. A város pedig nemcsak tűri ezt évtizedek óta, hanem óriási helyszereket szed, de észbe sem jut, hogy ennek fejében legalább a templomba vezető járhatatlan utat rendbehozná. Reméljük, hogy a telep kiépítésével, ha a város nem tesz róla, az ott lakók szövetsége majd keresztül fogja vinni, hogy a kegyhely s a Mária ünnepek a katolikus hívőké legyenek s nem a — zsidóké.

A munkastelep utcái. A rendőrkapitány még husvét előtt felhívta a ker. szociális egyesületet, adjon be kérvényt az utcák elnevezése végett, mert sürgősen el akarja intézni. Megtörtént. Erre a város negyedik gondolkodás után a tanács előterjesztésére a közgyűlésen egész más nevekkel látta el az utcákat. Minthogy a feliratok még most sem láthatók az utcák házain, közöljük a neveket, hogy a kinek szüksége van rá, megtanulhassa. Az Erzsébet-úttól a szarkahegyi szőlőkig vezet egyenes útnak egyik része a kórházig Kálvária-út, a másik része szarkahegyi-út. A kórháztól tovább a régi, templomhoz vezető út viseli a Kálvária-út nevet. Van még egy Kálvária-utca, t. i. a sziklába vágott keresztutca, mely az ott

volt ismert kúttól a templomhoz megy föl, de hogy némi megkülönböztetés legyen, Kálvária-fok a neve. A telep öt alsó keresztutcaját a következőképpen keresztelték meg. Az első mindjárt a kórházi halottas kamrával szemben „telep”-utca, mert ebben az egész utcában csak két ház lesz s az elnevezők úgy látszik nem tudják, hogy ezen utcán túl 10 holdat foglal el még a telep. A következő folyó-utca, mert a folyóba torkollik, mint a többi négy. A harmadik munkás-utca, mert ebben a legtöbb ház nem munkásé (Kardoss Géza, Jakubovics Sándor, Rédly Kamil). A negyedik Mária-völgy-utca, mert egy Mária-szobor van ott, de nem ebben, hanem az előző utcában. Az ötödik barlang-utca. Ez a barlang ismét másutt van, de azért ezt az utcát nevezték el róla. Az egyesület által kerelt nevet elutasították azzal az indoklással, hogy oly elnevezések csak teljesen kiépített és rendezett utcáknál engedhetők meg. Pedig ahogy azért. Az egyesület oly nevet kért, melyek a telep keresztény és szociális jellegének megőrzésére mellett hálát fejeztek ki azok iránt, kiknek a szociális egyesület s a telep sokat köszönhet. A város, mely a keresztény ügyekkel régóta hadi lábon áll, ép ezért jobbnak látta, hogy saját bölcsességét örökítse meg az utcák neveiben.

A F. M. K. E. közgyűlése. Érsekújvár városa nagy előkészületeket tesz, hogy a Fmke aug. 24-iki közgyűlése alkalmából a Felvidék vármegyeiből egybegyűlt egyesületi tagokat méltóképen fogadhassa. Külön bizottságok intézik a fogadást, az elszállásolást, a város díszítését, a vendéglátást. A város két diadalkaput is akart felállítani, de a Fmke elnökségének kérésére elejtette ezt a tervét. Program szerint az elnökség aug. 23-án d. u. 2 órakor érkezik Érsekújvárra, a hol *Miklóská* Aladár polgármester fogadja. A különböző vonatokkal érkező vendégek számára, az állomáson elszállásolási iroda áll rendelkezésre, a hol minden érkező megkapja szállásjegvét és megválthatja a társasbéd jegyét (ára 4 korona). D. u. 3—6 óra között az Érsekújvári Sportegylet a berekben galamblövő versenyt rendez. Este 6 órakor az igazgató választmány a városháza közgyűlési termében ülést tart, hogy a közgyűlés tárgyait előkészítse. Az ülés nyilvános s azon mindenki részt vehet. Este 8 órakor ismerkedési estély az Arany Oroszlán szállóban. Másnap, aug. 24-én reggel 8—10 óra közt isteni tisztelet az összes felekezetek templomaiban. D. e. 11 órakor tartja a Fmke XXVIII. évi rendes közgyűlést, *Desseffy* Emil gróf elnöklésével. A közgyűlést társasbéd követi. D. u. 3—6 óra közt az Érsekújvári Sportegylet folytatja és befejezi galamblövő versenyt. — A kereskedelmi miniszter az egyesület tagjainak, a közgyűlés alkalmából, kedvezményesen utazást engedélyezett; az erre jogosító igazolványok a Fmke főtitkári hivatalánál (Nyitra) és a vármegyei választmányok elnökségeinél kaphatók. A Fmke elnöksége kéri az egyesület tagjait, a kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, hogy ezen szándékukat, az idő rövidségénél fogva, most már táviratilag jelentsék be, hogy megfelelő elszállásolásukból gondoskodás történhessen.

Rudnay Alajos ellenpetíciója. Nagy garral hirdetik a privígyei mungók, hogy ellenpetíciót adnak be. Ez azonban nem bizonyos. Sokáig tanakodtak, mi tévők legyenek, hogy a június 1-én elkövetett jogtiprást szepitgessék. Végre Spitzer Arino és Filatz Lajos tanácsára abban állapodtak meg, hogy a kir. Kúria által elrendelendő vizsgálatot ellenpetícióval nyújtani fogják. Egyéb céljuk nincs. Tudják, hogy csapdába kerültek és hogy Rudnay Alajos képviselőségének napjai még vannak számlálva, ellenpetícióba kapaszkodnak tehát, hogy Rudnay Alajos 2—3 hónappal tovább henegeghessen a Csmez István által neki kézbesített piszkos mandátummal. Hogy megtudhassam, mi céljuk a mungóknak az ellenpetícióval, megkérdeztem ez iránt egy befolyásos és az Abaffyék terveibe beavatott „liberált”, ki ekkép magyarázta nekem az ellenpetíció történetét: Rudnay Alajos kezességéből készül a neveléses komédia, melynek nincs más célja, mint meghosszabbítani képviselőségének mézes heteit. Lajzi barátom Budapesten informáltatta magát az ellene beadott petíció sorsa felől és a jogászok egybehangzó véleménye oda konkludált, hogy a kir. Kúria feltétlenül megsemmisíti, illetőleg érvénytelennek fogja nyilvánítani a privígyei választást, mert Csmez István igazán osto-baságot követett el, mikor elutasított valami 200 néppártit, akik Brestyenszkyre szabályszerűleg leszávaztak. Rudnay érzi feje fölött a damokleszi kardot, hát megkérte privígyei barátait, hogy mentsek meg, adjanak be ellenpetíciót, és a jó

bartátok megtették neki ezt a saivességet, bár fázna tőle, mert gondot okoz nekik, ki fizeti a költségeket? Rudnay bizony nem, mert annak nincs miből. Az ellenpetíció nem egyéb tehát, mint az a bizonyos szalmaszál, melybe a privígyei választás posványában fulladozó banda kapaszkodik. Más célja nincs, mint nyújtani a vizsgálatot. Beidéztek pár száz tanut. Ráfogják Brestyenszkyre és korteseire, első sorban a papokra, hogy izgattak, etettek, itattak és vesztegettek, holott tudják, hogy ebből egy árva szó sem igaz. A Kúria azonban elrendeli a vizsgálatot és megidézeti a megnevezett tanukat.

Nem fognak tudni bizonyítani, hanem Rudnay Alajos célt ér, meghosszabbítja a képviselőség terminusát, mit arra használ föl, hogy valami zsiros kanonokszághoz vagy püspökséghez jusson. Ebben erős protektorai gr. Tisza István és Rudnay Béla. Lehet, hogy sikerül neki a halászat. Hogy ez így van, bizonyítja az a körülmény, hogy a bajmóci oltárnoki állásra Kluch Ferenc már is pályázik. Rudnay Alajos előre tudja a kir. Kúria ítéletét, azonban nem mond le a képviselőségről, mert szüksége van időre. Hisz tudja: „Qui habet tempus...”

Az én mungóm csakugyan kitűnően ismeri a Rudnay párti boszorkány konyha titkait. Leleplezéséhez nem fűzők kommentárt. Fölösleges. L.

A munkások rokkant és nyugdíj egylete Nyitrán is oly erős gyökeret vert, hogy minden nagyobb agitáció nélkül is rohamosan növekszik a tagok száma. Kilépésre pedig alig van eset. A legújabbban a következők iratkoztak be a 122. nyitriai fiókna: Purgel Anna házvezetőnő, Kirchner Kázmér megyei díjnok, Marczinka Katalin szabónő, Felix Gyula hivataloskölga, Schrank Ferenc kőmives, Skripecz István szőlőgazda, Popelka Géza írnök, Jelfi István írnök, Csaplár József ügynök, Zsitnyan Alajos szabó, Weisz Sándor metsző, Weisz Flóra háziteendőkkkel fogl., Dosztál Ferenc kőmives, Euhof István festő, Maczuch József festő, Ruzs Manó festő, Wertheimer Armin szállító, Wertheimer Regina szabónő, Uhercsek Károly földmives, Schurmann János asztalos, Lika István festő, Verták Ferenc szabó, Poppelka Árpád fodrász, Gregus Alajos kőmives, Windisch Károly háziszolga, Kovala Ferenc favágó, Temák János kőmives, Beck Zsigmond vasuti hivatalnok, Fintor Lajos festő, Kanturek Lajos építész. A fiókpenzár taglétszáma 456.

Felhívás. Mindazokat, kik az általam hirdetett máriacelli zarándoklatban részt venni óhajtának, felkérem, hogy aug. 25-éig jelentkezni sziveskedjenek. — *Kottesovszky* Alajos lelkész.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. Az idén szent István napja szombaton lesz s így két napon át lenne teljes munkaszünet. A kereskedelmi miniszter segíteni akar azokon az iparágakon, amelyek két napon át nem szünetelhetnek s ezekre névze felfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet. Szent István napján azonban megmarad a munkaszünet.

Anarchia a privígyei járásban. Minthogy a főispán úr — mindenestre autentikus és őszinte információk alapján — megállapította, hogy a privígyei járásban rettenetes állapotok uralkodnak, mi magunk is szükségesnek tartjuk, hogy egyes tekintetekben intézkedések történjenek. Első sorban felhívjuk a főispán úr szives figyelmét arra, hogy Handlova község már hat esztendő óta csendőrrög, hogy az 5000 lakosú helyiség csendőrséget kapjon. Minthogy azonban ez még a mai napig sem teljesült, csak Privígyéről járnak ki a csendőrök, holott a bányatársulat által alkalmazott és mindenfelől összesereglett munkások nagyban vesszélyeztetik a közbiztonságot és minduntalan véres verekedések színhelye az a község, amelynek lakosai a legbékésebb polgárok és akik között éveken át sem fordul elő verekedés. Ha olyan veszedelmes állapotok vannak a járásban, miért nem küldenek a járás legnépesebb helyére végre valahára csendőrséget? De az a panasz is elhangzott a főispán ur ajakáról, hogy a privígyei járásban a hatóságok nincsen tekintélye. Ezt készségesen helybenhagyjuk és igazoljuk, hogy a közigazgatási hatóság önmaga iparkodik arra, hogy tekintélyét kibővítsék. Batrak leszünk erre egy példát is felhozni. A legutóbbi napokban beidéztek a privígyei főszolgabírói hivatalba Villányi Károly vendéglőst, aki a fogyasztási szövetkezet vendéglőjét és szállodáját bérelti és ugyanakkor beidéztek Lang Pál vendéglőst is. Mindkettőt ellen az a panaszt terjesztette be a csendőrség, hogy nem tartották be a zárórat és egy vasárnapon éjjelkor még nyitva tartották üzleteiket. Meg kell

jegyeztünk, hogy a választásnál Lang Pál egyik főkéntese volt Rudnaynak, míg Villányi egyáltalán nem avatkozott a választási mozgalmakba. Mindkettőt hozta fel melegségül, hogy azon az estén Handlován még a záróra előtt tűz ütött ki, mire az összes vendégek fizetés nélkül elrohantak, azzal az ígérettel, hogy a tűz eloltása után visszajönnek. Ők tehát megvárták, míg az emberek visszajöttek fizetni. Hogy ezért az illetők bírságot érdemelnek-e, avagy nem, az teljesen a hatóság dolga. Ha bűnösök: tessék őket megbírságotolni. *De vagy mindkettőt, vagy egyiket se.* — Csak hogy nem így történt a dolog, hanem Villányit megbírságotolták 10 korona, Lang Pált ellenben nem büntették meg. És ilyenek után azt méltóztatik parancsolni, hogy a nép feltétlenül tisztelettel és áhitatos bizalommal tekintsen a igazgatási hatóság felé!

Kitüntetés. Ó Felsége, a közjótékonyág és humanitás terén szerzett érdemek elismerésül Tombor Kornélné, a nyitrai ker. nőegylet elnöknőjének a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Vizvezeték. Amit mi nyitraiak évek óta tervezünk, valóság lesz Trencsénben. A vizvezeték ügyében hozott határozat az illetékes fórumokat megjárta, a munkálatokat f. h.-ban a tornyosi határban megkezdték s azóta serényen folynak Bleuer trencsényi mérnök vállalatában.

Vége a dobpergésnek. Nem a tönkrement gazdák udvarán; míg van ami újra kerülhet a magyarnál soknak elhuzatják e szomorú hangszereket ezután is az amerikai indulót. Csak a hadvezetőség akarja megszüntetni a dobzókat a masirozó katonáknál. A két dobos helyett két kürtöst alkalmaznak s így minden kompániának négy trombitása lesz az eddigi kettő helyett. Csak a nagy dob marad meg a katonabandában. Így tán vigabban masiroz sok katoná, mint dobzó mellett, melynél vagyona elmasirozott apja udvarából.

A gazdasági munkásbiztosítás reformja. A gazdasági egyesületek egymásután állást foglalnak a gazdasági munkás és cseledekbiztosítás oly értelmű reformja mellett, mely szerint 1. oly nyugdíjbiztosítás létesítenék, hogy abba bármely koru egyén beléphetessen s a nyugdíj, mely a tagsági évek számával növekednék, tíz évi tagság után nemcsak igazolt rokkantság esetén, hanem a 65. életéven túl olyanoknak is folyóvá tétetnék, kik teljesen egészségesek. A meghalt nyugdíjas családja egy évi nyugdíjösszeget kapna segélyképpen. Felvételi díj 1 kor, tagdíj 10 kor. Teljes nyugdíj 240 kor. 40 év után, rövidebb idejű tagságnál megfelelő hányad. A reform másik része az ipari munkásokéhoz hasonló balesetbiztosítás volna, mely azonban nem havi járulékokban, hanem egy összegben 400 koronával segélyezné a baleset miatt elhunyt családját. A kik ismerik a m. munkások rokkant és nyugdíj egyletének intézményét, első tekintetre észreveszik, hogy e nagy mozgalmu reformnál nem nagyobb megterheléssel lehet sokkal előnyösebben rendezni bármily rendű, tehát a földműves munkásnak is nem csak rokkant segélyét, hanem nyugdíját is. Üdvös volna, ha a cseledek sorsával törődő gazdák ezen már kipróbált intézményben keresnék a kitűzött cél megoldását.

Galambblövő verseny. Az „Érsekújvári Sport Egyesület” 1810. augusztus hó 23-án és 24-én a „Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” XXVIII. évi rendes közgyűlése alkalmából, s a FMKE megbízásából és közreműködésével Érsekújvárott, a városi berekben *országos galambblövő versenyt* rendez. Belépődíj személyenként mindkét napra 2 korona. A tiszta jövedelem 15 százaléka a FMKE pénztárát illeti, s eme kulturális célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtalpig nyugtázza.

Sorrend: Augusztus 23-án d. e. 9 órákor: Próbálások. — Póuleok. Délután fel 2 órákor: 1. Tétverseny: 2 galamb; távolság 25 méter, tét: 5 korona; — ebből az elsőnek 40%, — a másodiknak 20%. — Mindazok részére, kik sem külföldön, sem díjat, sem tétversenyt nem nyertek, a távolság 20 méter. 5. Az „Érsekújvári Casinó” tiszteletdíja: 1 galamb, távolság: a.) azoknak, kik sem külföldön, sem díjat, sem tétversenyt nem nyertek, 20 méter, b.) másoknál 26 méter, — c.) azoknál, kik külföldön vagy az Országos magyar galambblövő egylet által rendezett margitszigeti versenyeken díjat nyertek — 28 méter. — Tét: 20 korona. — a tiszteletdíj s a tétből 40% az elsőnek, 20% a másodiknak, 10% a harmadiknak. 3. Érsekújvári város tisztelet díja: 2 galamb; a többi feltételek

úgy mint a második pontnál. 4. Az érsekújvári vadászok díja: 4 galamb; távolság 27 méter. — azoknál, akik külföldön vagy az Orsz. magy. galambblövő egylet által margitszigeten rendezett versenyeken díjat nyertek 30 méter. — Tét 10 korona. A tisztelet díj s a tétből 40% az elsőnek, 20% a másodiknak, 10% a harmadiknak.

Augusztus 24-én d. e. 3 órákor: 1. Az „Érsekújvári Sport Egyesület” tisztelet díja: 3 galamb. — Távolság 26 méter; azok részére, kik külföldön, vagy belföldön rendezett versenyben díjat vagy a folyó hó 23-iki verseny 2., 3. és 4-ik számában első díjat nyertek, két méterrel hátrább. — Tét 20 korona, a tiszteletdíj s a tétből 40% az elsőnek, 20% a másodiknak, 10% a harmadiknak. 2. A EMKE tiszteletdíja: 3 galamb. — Távolság 24 méter. — azok részére, kik külföldön belföldi versenyben díjat, vagy a f. hó 23-iki verseny 2., 3. és 4-ik, és e hó 24-iki verseny 1. számában első díjat nyertek, 2 méterrel hátrább. Tét 25 korona. — A tisztelet díj s a tétből 40% az elsőnek, 20% a másodiknak, 10% a harmadiknak.

Általános határozatok. A versenyre az „Országos Magyar Galambblövő Egylet” szabályai irányadók. A versenyben kettős eséllyel lehet lőni. 1 galamb 2 korona. — Nevezési díj nincs. Egyéb felvilágosítások az „Érsekújvári Sport Egyesület” titkárnál Hajek Győző urnál nyertethők.

Az Élet szépirodalmi és kritikai hetilap aug. 14-én a következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg: Regnum Marianum. *Köza György.* — Galambszárnyak. (Regény.) *Pásztor József.* — Versek: Alkonyatkor. A zárdá mellett. *Boros Ferenc.* — Idill. *Sienkiewicz Henrik.* — Tengerek. *Auer István.* — Kulturtörténeli furcsaságok. (A XIX. századból.) *Spectator.* — Az eltevedt privilegium. *Tarcsai György.* — Budán *Majthényi György.* — Hazatérő aranyások. (Jegyzetek a visszavándorlók között.) *Helvey L.* — Kultura. A zebegényi templom. (P—k A—t.) — Dr. *Katona Lajos.* (A. J.) — Levélzáró-bélyegek. — Az élet. A király. (M. E.) — Glosszák a hétről. — Szerk. üzen. — Hirdetések.

Vasuti arcképes igazolványok. A kereskedelemügyi miniszter, minthogy a félárú vasuti menetjegyek váltására jogosító arcképes igazolványok kiállításai díja gyanánt megállapított egy korona illeték eddig sem fedezte az állami vasutak ezzel járó kiadásait, a mely kiadások pedig a kedvezménynek újabb a rendezett tanácsú városok tisztviselőire, valamint a felekezeti és községi tanszemélyekre történt kiterjesztésével tetemesen emelkednek a minisztertanács felhatalmazása folytán az igazolványért fizetendő illetéket két koronára s az elvesztett vagy használhatatlanná vált igazolványokért eddig fizetett két korona illetéket három koronára emelte.

Kifosztott perzselyek. A nagytapolcsányi izraelita templomban elhelyezett perzselyeket a napokban ismeretlen tettesek feltörték és azok tartalmát elemelték. A csendőrség erőlyesen nyomoz a tettesek után.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület a földművelésügyi kormány támogatásával, a szarvasmarha-állomány minőségének javítása céljából Tornóczon 1910. aug. 30-án kedden d. e. 20 órákor szarvasmarha-díjazást rendez, mely alkalommal nagy számú állami és magán díj lesz a kis tenyésztők közt szétosztva. Állami díjak tehenekre borjúval vagy a nélkül: I. díj 40 k., II. díj 30 k., III. díj 20 k., IV. díj 10 k., V. díj 5 korona. Állami díjak 1—3 éves úszókra: I. díj 60 k., II. díj 50 k., III. díj 40 k., IV. díj 35 k., V. díj 30 k., VI. díj 25 k., VII. díj 20 k., VIII. díj 15 k., IX. díj 10 k., X. díj 5 k., XI. díj 5 korona. A beérkező magán díjak kiosztási terve az allatdíjazás napján a helyszínen lesz közzétéve. Ezen díjakra pályázhatnak a vagsellyei járásban lakó kis tenyésztők olyan piros-tarka szarvasmarhával, mely legalább egy év óta tulajdonukat képezi. Ezen körülmény az illetékes községi előjáróság által igazolandó. A bírálatot a járás gazdaközönsége az allattenyésztési felügyelő közbenjöttével teljesítik. Csakis azon állatok fognak figyelembe vételű, melyek a kitűzött napon, a fent jelzett községi előjáróság által kijelölt helyen delelőtt 10 órákor elővezettetnek. Nagyobb tenyésztők által kiállított állatok diszoklevéllel lennek jutalmazva. A díjak nyugta mellett azonnal a helyszínen kifizettetnek.

Akik kijátszák a várost. W. L. hidutcai korcsmáros nem a piacon szerzi be a baromfit, hanem a vámnál. A városba jövő falusi asszonyokat korcsmájába hívja es ott kóti meg

velük az alkut. Az asszonyok természetesen ennek folytán nem fizetnek helypénzt. F. hó 12-én a vámnál posztoló rendőr tiltakozott a korcsmáros ezen eljárása ellen. A korcsmáros fityeg hányva a rendőri közbelépésre, tovább folytatta bevásárlásait, sőt még sértegette is a rendőrt. A becsületébe megsértett hatósági közeg a korcsmáros ellen feljelentéssel élt a kapitányságon.

Bátor életmentők. A Gisser-féle uszodában e héten fürdés közben fuldokolni kezdett Somló Ilonka, budapesti színővendék, ki jelenleg Nyitra tartózkodik. Segélykiállításaira hozzájárultak Holub Gusztó és Holub Olga, kik a fuldoklót csakhamar kimentették. A fürdőben jelenlévő zajos óvációban részesítették a bátor életmentő hölgyeket.

Végzetes footballozás. Mattyasovszky Ágoston a nyitrai sport-egylet football pályáján a múlt pénteken oly szerencsétlenül esett le treeing közben, hogy kezét törte.

Az aviatika legújabb akadályai. A hölgyek manapság minden téren az egyenjogúságot követelik, így tehát a repülésben sem akarnak a férfiak mögött maradni. Egyszóval szeretik a társadalmi előnyöket kizsákmányolni, de a teherből és a kötelességekből minél kevesebbet óhajtanak. (Még soha sem lattam közüti kocsiokon vagy más helyi forgalmu járóművön, hogy a 13—14 éves bakfis leányka valamely törődött bácsikának átengedte volna a helyét.) Tehát a hölgyek reptüni is akarnak, mint a francia *Etampes* városban *Abukaia* kisasszony, aki könnyebbég okáért a repülési gyakorlatoknál szoknya helyett nadrágot viselt. Egy darabig a különös ruházkodás nem okozott nagyobb feltűnést, mikor azonban a kisasszony bravurjai közönségesekké kezdtek válni, a részletkérdésekre került a sor. Így történt azután, hogy a város polgármesterének szemet szurt a kisasszony nadrágja és egész helyesen a szeméremőzretre hivatkozva, többször felszólította a röpködő hölgyet, hogy lehetőleg tisztességesebb öltözetet használjon. A szelid intelem azonban hiábavalónak bizonyult és így *illetlen öltözködés címén* a rendőrség utján kiutasította a kisasszonyt a városból. Azt azonban a tudósító sem tudja, hogy vajjon repülőgépen és nadrágban, avagy gyalog és szoknyában hagyta-e el a várost a sportoló hölgy.

Panasz egy szatócs ellen. Molnár János nyitrai csendőr f. hó 17-én túrót vásárolt Eckstein Samu erzsébet-úti szatócs üzletében. Hazajövet felbontja a csomagot, hát látja, hogy egy csomó kóc vagy szőr van a túróban. A túrót a városházára vitte és közegészségügy elleni kihágás címén feljelentette a szatócsot.

Vasuti elgázolás. Paskó Balázs korsi lakos f. hó 17-én este a vasuti vágányok mellett haladt. Mélyen elmerülhetett gondolataiba, mert nem halotta a Privigyéről érkező vonat dübörgését. A vonat Nagytapolcsánynál elűtötte a szerencsétlent és a mozdony kerekei alá került. Most élet halál közt lebeg a nagytapolcsányi kórházban.

A névmagyarosítás reformja. A belügyminiszter legközelebbi rendeletet bocsát ki, melynek az a célja, hogy a névmagyarosítás meg egyszerűbbé és költségmentessé tegye. Eddig-él tudvalevőleg koronás bélyeget kellett a kérvényre ragasztani. A folyamodónak ezenkívül születési bizonyítványt, erkölcsi és illetőségi bizonyítványt kellett mellékelni. Ez okmányok beszerzése nem csak költséges, de idővesztést is okoz és ezért sokan nem folyamodtak névmagyarosításért, noha szívesen magyarosították volna nevüket. Mindezekben könnyítendő, a miniszter úgy akar intézkedni, hogy teljesen költségmentes legyen az eljárás és a születési bizonyítványon kívül más okmányt ne kelljen mellékelni. A kért vényező erkölcsi életéről és illetőségéről majd hivatalosan szereznek tudomást, illetve információt a miniszteriumban a kérvényben felsorolandó adatok alapján.

A zsidóság száma. Egy Londonban megjelent evkönyv adatai szerint az egész földkerekségén 11.625.656 zsidó lakik. Ebből a létszámból 8.892.019 esik Európára. Az európai országok élen áll Oroszország zsidó lakossága, mely mindössze 5.082.342 lelket képvisel. Ausztriában lakik 1.233.112, Magyarországon 851.378, Németországban 607.862, Törökországban 282.277, Romániában 250.000, Nagybritanniában és Írországban 240.546 és Hollandiában 103.000 zsidó. Franciaországban van 95.000 és Spanyolországban — ahol a nagy üldözések előtt még 100 ezrekre ment a számuk — csak 4000 a zsidó. Érdekes az a statisztikai összeállítás, mely a nagyobb

városok zsidó lakosságának számárnyát állapítja meg a következőkben: E városok élén áll Jeruzsálem 100 lakosból 55 zsidóval, — ezt követi Lodz 47,5, Odessza 33,75 és Varsó 33,36%-al. 4-ik helyen áll New-York 26,3 és Budapest 33 százalékkal Bécs zsidó lakossága az összes lakosság 8,75 százaléka. Németországban Frankfurt 8,15%-al szerepel, Berlinben 4,85, Csikágóban 4,58, Hamburgban 2,34, s Londonban csak 2,28% a zsidó lakosság száma Párisban a zsidóság számárnya csak 2,07 s Rómában 1,51, Brüsszelben pedig 1,16%. Az összes európai fővárosok között legkevesebb zsidó (0,73%) van Szentpéterváron. Magyarország tehát harmadik helyen áll, Budapest pedig állítólag a hatodik helyen. Természetesen a *pedig állítólag hivatalos statisztika* alapján. Így is szomorú hogy Budapest lakosságának egy negyede zsidó. Az épen most megjelent magyar statisztika szerint pedig Ausztria-Magyarországból a múlt évben 170.191-en vándoroltak ki Amerikába. Mondanunk sem kell, hogy nem zsidók.

Ásványvizeink harca. Örömmel észleljük, hogy az utóbbi időkben a magyar ásványvizek lépésről-lépésre elhódítják a külföldi ásványvizek által dominált területeket. Ez a közgazdaságilag és egészségügyileg öröndetes esemény onnan datálódik, hogy a „Magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli r. t.” budapesti cég nagy áldozatok árán minden magyar városban lerakatot létesít és dacára a felemelt fuvartételeknek és az ásványvíz felszereléséhez szükséges nyers anyagok állandó áremelkedésének az árakat lényegesen redukálta. Ezt a külföldi vizek kiszorítására irányuló aktíot örömmel üdvözljük és felhívjuk t. Olvasóink figyelmét alanti cég által Trencsénben létesített lerakatra, ahol a kitünőbbnél kitünőbb magyar ásványvizeket palackonként is árusítják.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkitünőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyúgyi gyógy- és borvíz. Ezen nagyon értékes alkalikus sulfátos víz kitünő hatású: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorerős és elhízottságnál, első sorban azonban bélrengésnél, mint kiváló Garminativum szerepel. A benne előforduló alkáliák nyálkaoldónként hatnak a légzőszervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. Tognio L. tanár ur véleménye szerint a „Gyúgyi” kénes savanyúvíz úgy szagánál valamint ízénél fogva a *Parádi Csevice*-vel csodálatosan azonos. Kitünő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyulánál Nyitrán*. Vidéki megrendelések: Kutkezelőség, Gyúgyre (Hont m.) intézendő. 62. 13—20.

Közgazdaság.

Campbel talajtömörítője.

Campbel amerikai tanár talajművelési rendszere nemcsak Amerikában, hanem nálunk Magyarországon is terjedőben van.

Ezen talajművelési rendszernek az a lényege, hogy általa a talaj vízfogó és tartó képessége annyira fokoztatik, hogy ennek következtében a talaj víztartalma még szárazság esetében is oly nagy, hogy a növényzet vízszükségletét fedezni képes, lényege pedig az, hogy a talaj f. lülete állandóan porhanyó állapotban tartatik. Az alapvető munkát tehát a talaj felületének állandó lazítása kepezi, s ez biztosítja a talaj vízkészletének állandó fenntartását. Ezen talajművelési rendszernek egyik eszköze a talaj tömörítő.

A talaj tömörítő célja a friss szántás természetes lassu ülepedését és a felszántott talajnak a szántatlan talajhoz való tökéletes tömörödését és hozzásimulását mesterségesen, tehát rövid idő alatt megadni, vagyis amit a természet eddig lassan végzett, azt a gép segítségével gyorsan érjük el. A frissen szántott föld még ha omlós is, ha tehát kellő nyirkosságot állapotban van szántva, akkor se alkot üreg nélküli barázdákat, még akkor is laza rétegű. Ha a frissen szántott földre lépünk, lábunk erősen belesüpped s a talaj csak lassan éri el azt a stádiumot, a mikor erősebb besüppedés nélkül rugalmas járás esik rajta. A tavasszal 16—18 cm. mélyen felszántott omlós föld 28—30 cm. nyire dagad meg a szerint, a mint tiszta, vagy tengeri csutkás földet, vagy trágyát szántottunk alá. Ha ilyen frissen szántott földet kell

bevetni, a mi gyakran megesik, az utólagos erős megülepedést egyrészt nem minden növény tűri egyformán, másrészt szárazabb időben a lazán fekvő föld lazított rétegében könnyen kiszárad, s így a növények fejlődésük kezdetén vízhiányban szenvednek. Annál fokozottabbak lesznek e hátrányok, mennél üregesebb a szántás, mert a növények gyökerei az üreges talajban nem találják meg fejlődési feltételeiket, s mert a talaj nem összefüggő, a víz hajsöves felemelkedése sem lehet tökéletes, éppen akkor a mikor a növényeknek a vízre a legnagyobb szükségük volna. A talaj tömörítő után a mag hamarabb csirázik, a növény jobban fejlődik, s szárazságnak jobban ellentáll.

Fontos dolog, hogy a tömörítő az ekéket azonnal kövesse. Szántás után 2—3 nappal tömöríteni felesleges munka, mert a talaj addig kiszárad. Tehát sem tulnedves, sem tulszaraz talajban nincs célja a tömörítésnek. Ellenben kísérletek bizonyítják, hogy az ekék után járó tömörítő kb. 1500 hektoliterrel fokozza állandóan 1 kat. hold víztartalmát. Az is nagyon fontos dolog, hogy a tömörítő után borona járjon, ellenkezőleg a tömörítővel csak félig értünk célt, mert boronálás nélkül a víz elpárolgása igen nagy. Munkája olyan gyors, hogy naponta 6—7 kat. holdat végez, s a tömörítés olyan alapos, hogy a míg a frissen szántott földön járva, lábunk mélyen belesüpped, s csak erőltetve járunk rajta, addig a tömörített földön könnyű járás esik; ez a különbség első ízben nagyon meglepő, mert a föld porhanyós felületü kepe után az ember ezt nem gondolná.

Különösen fontos a tömörítő munkája nyári vetéseknél, pl. zöld trágyának való megvetésénél, a melynek sikerere csapadék szegény nyáron csak úgy számíthatunk, ha előzőleg tömörítővel járattuk a talajt, s conserváltuk annak vízkészletét. A műtrágyát is nyugodtabban alkalmazhatjuk a tömörítő munkájával kapcsolatosan, mert a talaj magasabb víztartalma biztosít bennünket arról, hogy a műtrágyákat feloldja, s hogy azok a növények táplálására fordíttatnak. A ki tehát nyáron zöld trágya magvakat vet, az saját érdekében cselekszik, ha talajtömörítőt szerez be, a melynek ára amugy sem nagy.

Nyílt-tér.

Borszéki
GYÓGY-ÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

„BORSZÉKI”
az ásványvizek királya,
angolkór és
vérszegénység
ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a
legelső minden vizek között.

Főraktár:
BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványvíz-
kereskedőnél — Trencsén.
105. 1-15.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ÜDÍT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ.
FÖLERAKAT EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKAN.
56. 15—0.

Nyitrai Népbank mint részv. társ.

Hirdetmény.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság 1910. évi augusztus hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlése az alapszabályok 2. §-a alapján elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 500 drb uj 1001—1500. számmal ellátott 200 korona névértékű részvény kibocsájtása által 200.000 koronáról 300.000 koronára felemeli.

Ezen uj 500 drb. részvény megszerzésére a régi részvényesek az alapszabályok 8. §-a értelmében régi részvényeik arányában jogosítvák — oly megszorítással — miután fél részvények ki nem adatnak, — hogy csak két-két régi részvény bemutatójának van joga egy-egy uj részvény megszerzésére.

Az elővételi jog 1910. augusztus hó 15-től 1910. szeptember 30-ig gyakorolható olykép, hogy a régi részvények az intézetnél számjegyzék kíséretében bemutatandók — mely alkalommal a részvényre „Elővételi jog gyakoroltatott” rányomatik.

Azon részvényes, aki elővételi jogát 1910. szept. hó 30-ig nem érvényesíti, ezen jogát elveszti és az alapszabályok 8. §-a értelmében az intézetnek jogában álland azokat másoknak is a kibocsájtási áron eladni.

Ezen uj 500 drb. részvény 350 korona vételárban bocsájtatik ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 150 korona pedig a bolyegilleték és a költségek levonására a tartalékalaphoz csatolatik. A befizetések az elővétel joggal vásárlók részéről két részletben teljesítendők és pedig az első részlet: a bemutatás illetve a jegyzés napján, de legkésőbb 1910. szeptember hó 30-ig. 200 K. a II. részlet: legkésőbb 1910. november 15-ig 150 K. A bemutatás illetve a jegyzés napján mindkét részlet egyszerre is befizethető.

Az elkésett vagy félbehagyott befizetés következményeit az alapszabályok 10 §-a állapítja meg.

Az 1910. évre az uj részvények után a történt befizetésekért a befizetés napjától december hó 31-ig 4^{1/2}%-os kamat leszen megtérítve. 1911. január hó 1-től az uj részvények az üzleti eredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban részesednek.

Az uj részvények valamint a megtérítendő 4^{1/2}% kamatok az ideiglenes elismervények visszaszolgáltatása ellenében 1911. február hó 15-től kezdve fognak kiadni.

Kelt Nyitrán, 1910. augusztus 8-án. 2—2.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Okl. paedagogus,
ki a kultusminisernél több évig mint tanító-nevelő működött, magánvizsgálatra előkészt, illetve óraadásra ajánlkozik (el. isk.); ajánlatok „Paedagogus” cím alatt a nyitrai főpostára küldendők post. rest. (101. 2—4.)

VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.
(„SZARVAS”-SZÁLLÓ MELLETT)

ISKOLAI IDÉNY

Intézeti fiú és leány kelengyék.
Fehérneműek minden nagyságban raktáron. — Zsebkendők, harisnyák, esernyők, reggeli és torna cipők, fiú és leány sapkák és kötények dús választékban. Ágyneműek, paplanok takarók, feltűnő jutányos kivitelben.

**ÁLLANDÓ MARADÉKVÁSÁR
MESÉS OLCSÓ ÁRAKBAN!!**

Részvényaláírási felhívás.

Alólirottak részvénytársaság alapítását tervezzük azon célból, hogy a Hloch-féle szabadalmazott eljárás szerint, főleg **tetőfedésre alkalmas tűzálló műpalát** gyártunk és árusítsunk.

A gyárat Trencsénmegyében Lédeczen, vagy Puhó-Kocsócz vasúti állomás mellett tervezzük építeni aszerint, amint a két hely érdekeltségével folytatott tárgyalásaink kedvezőbb eredményre vezetnek.

A részvénytőkét 700,000 koronában állapítottuk meg, melyet egyenként 200 korona névértékű 3500 db az előmutatóra szóló részvény kibocsátásával akarunk beszerezni.

Ezen részvényekből 150,000 korona névértékű 750 db a szabadalom megszerzésére fordítatik, míg 550,000 korona névértékű 2750 db részvény készpénz befizetés ellenében a t. e. közönség rendelkezésére áll.

A részvénytőkéből esik:

1. a szabadalom megszerzésére	150,000 K
2. telek és épületekre	165,000 K
3. gépekre és gyári felszerelésre	225,000 K
4. forgótőkére	160,000 K
Összesen	700,000 K

Az ekként felszerelt gyárban évente legalább 6.600,000 db 40x40 cm. nagyságu palát leszünk képesek előállítani. Az első évben azonban és illetőleg addig, míg ezen termelés piacát biztosítottuk, csupán évi 3.300,000 dbot tervezünk előállítani, mert ezen mennyiség piacát máris biztosítottuk látjuk.

Már ezen termelés is azonban 15%-nál magasabb osztalékot biztosít a 700,000 korona alaptőke után, amint azt a következő pénztételeknél elfekvő és megtekinthető részletes számításaink igazolják:

Trencsénben: a Trencsényi Takarékpénztár r.-t.-ot; a Trencsényi Hitelintézet r.-t.-ot; a Trencsényi Kereskedelmi és Iparbank és a Trencsényi Polgáribank r.-t.-ot.

Trencsénepliczen: a Trencsénepliczi Takarékpénztár r.-t.-ot.

Illaván: az Illavai Takarékpénzt. r.-t.-ot.

Poroszkán: a Puhó-Pruszkai Takaré- és Hitelbank r.-t.-ot.

Puhón: a Puhói Gazdasági Népbank r.-t.-ot.

Vágbeszterczen: a Takaré- és Hitelintézet részvénytársaságot.

Nagybicscsén: a Nagybicscsői Takaré- és Hitelintézet r.-t.-ot.

Zsolnán: a Zsolnai Takaré- és Hitelintézet r.-t.-ot, a Zsolnai Ipar- és Kereskedelmi r.-t.-ot és a Zsolnai Hitelbank r.-t.-ot.

Bánán: a Báni Takarékpénztár r.-t.-ot és a Báni Gazdasági és Iparbank r.-t.-ot.

Vágújhelyen: a Vágújhelyi Takarékpénztár és Vágújhelyi Hitelbank r.-t.-ot.

Verbón: a Verbói Takarékpénztár r.-t.-ot.

Nagyszombaton: a Nagyszombati Takarékpénztár r.-t.-ot és a Nagyszombati Hitelintézet r.-t.-ot — és végül

Nyitrán: a Nyitrai Takarékpénztár r.-t.-ot jelöljük ki, — mely intézeteket a részvényjegyzések és azokra eszkozlendő befizetések átvételére feljogosítjuk.

A részvényjegyzés záridejét folyó évi augusztus 31-ével állapítottuk meg.

Jegyzés alkalmával a jegyzett részvények névértékének 30 %-a és részvényenként 10 K alapítási költség, részvényenként tehát 70 K fizetendő készpénzben a jegyzés helyénél. A további befizetések tekintetében a f. évi szeptember havában tartandó alakuló közgyűlés fog határozni és ha a részvénytársaság meg nem alakul, a befizetések hiánytalanul visszaadotnak.

Trencsén, 1910. augusztus 14.

104. 1—1.

Az alapítók.

Intelligens gyermektelen házaspár hajlandó jó házból egy esetleg két növendéket a jövő tanévre ellátásra elfogadni.

Ajánlatok: „Intelligens” cím alatt a nyitrai főpostára post. restante.

102. 2—4.

**„KRISTÁLY”
FORRÁS ÁSVÁNYVIZ**

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. — Kapható minden fűszer és csemege üzletben, jobb vendéglőben és kávéházban.

97. 3—8. Főraktár:
SARLAY ADÁM ÚRNÁL NYITRA.
Szt. Lukácsfürdő Kútvállalat
Részv.-Társ. Budapest (Buda)

Eladó házak és háztelkek!

A rét-utcai telken két és három szobás új házak, valamint üres telkek szabad kézből eladók. — Bővebbet: **Csernyák József,** háztulajdonosnál Nyitrán, Rét-utca 13-ik szám alatt.

87. 5—5

Telefon szám: 146.

TELEFON

a

Poór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

A közönség kényelmére
üzletembe bevezetttem a telefont is; úgy hogy az egész megye bármely részéről jövő telefon megrendeléseket is a leggyorsabban teljesíthetem.
Nyitrai telefon szám 146.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajás és dessert sütemények, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállíthatnak.

171. 37—52.

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET” nagy ezüst érmével és dicsőre oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.

Telefon szám: 144. 184 20—0.

KRAMMER ADOLF ÉS FIAI CÉG
HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTH VILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

hordó- és palacksőreit
valamint dúsan felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.

182. 30—26.

11283/910. p. szám.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak galántha—zsolnai vonalán a második vágány céljaira Szilád, Alsózélla és Felsőzélla községek határaiban elfoglalt földterületek kisajátítása elrendeltetvén a kártalanítási eljárás foganatosítására határidőül: Szilád község házához 1910. évi aug. hó 29-ik — Alsózélla község házához 1910. évi aug. hó 30-ik — Felsőzélla község házához 1910. évi aug. hó 31-ik napjának mindenkor d. e. 9 óráját tűzte ki, s arra a kisajátító m. kir. államvasutak igazgatóságát, az érdekelt telektulajdonosokat, s egyébként telekkönyvileg érdekelt feleket oly hozzáadás-sal idézi meg, hogy a tárgyalásról való elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot gátolni nem fogja.

A kir. törvényszék Nyitrán, 1910. évi aug. hó 4-ik napján.

(P. H.) **Havas Lajos,**
törvényszéki bíró.

93. 3—3.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Megérkeztek!
friss töltésű összes magyar
és külföldi ásványvizek

**M. kir. Országos Központi
minta pincze aszu, szamo-
rodni, csemege és asztali
palackborok kitűnő minő-
ségben állandóan raktáron.**

Zoborhegyi Ima palackborok:

1 nagy üveg burgundi vörös	65 kr.
1 " " Aranyohér	55 "
1 " " zobori rizling	55 "
1 " " zobor-gyöngye	55 "
1 " " zobor-ujhegyi	45 "
1 " " zobori ezerjő	35 "

Üres palackot 5 kr. visszaveszem.

Pécs Ede
kereskedő és szőlőbirtokos
Nyitrán. 128. 46—52.

Gróf Esterházy Ferencz pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmos (édeses) }
Áldomás (savanykás) } **jegyű pezsgőit,**
Billikom (száraz) }

89. 24—26.

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszmélyi, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Akinek fájós lába van és mégis kényelmes, jó és szép formájú divatos cipőt

akar viselni, az forduljon

Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést. 45. 21—26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás
szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek.
Különféle cipő-krémek állandóan raktáron tartatnak.
Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb
és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárík István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugy szintén tyúkszem-
vágást jutányos áron. 129. 46—52.

Vesz vágott és kifésült hajat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szívacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

**Hajfestékek mindenféle színben
állandóan raktáron tartatnak.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
számára igen jutányos áron
felvétetnek Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, ugyanitt a
lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZITŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

**Vidéki rendeléseket pontosan és
a lehető leggyorsabban eszközöl.**

2. 32—52.